

Buletin Informativ 15-31 august 2019

CUPRINS

DIRECTORUL EXECUTIV AL CALM VIOREL FURDUI: „TOATĂ CLASA POLITICĂ TREBUIE SĂ ÎNȚELEAGĂ CĂ DACĂ NU DĂRĂMĂM ACEASTĂ VERTICALĂ A PUTERII, ÎN ZADAR MAI VORBIM DESPRE O JUSTIȚIE INDEPENDENTĂ”	2
CALM A SEMNAT UN PROTOCOL DE COOPERARE CU ASOCIAȚIA MUNICIPALITĂȚILOR DIN RUSIA.....	9
PROIECTUL "SPRIJIN ÎN DEZVOLTAREA GESTIONĂRII APELOR REZIDUALE ÎN REGIUNEA CENTRALĂ A MOLDOVEI - O MAI BUNĂ GESTIONARE A APELOR UZATE PAS CU PAS" PREZENTAT LA DATA DE 18 AUGUST, ÎN CADRUL ZILEI DIASPOREI LA STRĂȘENI.....	11
LA DONDUȘENI AU DEMARAT LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚIE-MONTAJ A SISTEMULUI DE APEDUCT.....	12
PRIMARUL COMUNEI TUZARA, MÂNDRU DE REALIZĂRI. VA MAI CANDIDA SAU NU PENTRU UN NOU MANDAT?.....	13
TREI LOCALITĂȚI DIN SUDUL ȚĂRII AU FOST ASIGURATE CU APĂ DE CALITATE.....	14
ZIUA DIASPOREI LA MANTA CU UN FESTIVAL PESCĂRESC.....	15
VA OFERI SIGURANȚĂ PENTRU 10.000 DE LOCALNICI: UN NOU POST DE POMPIERI, INAUGURAT LA RĂZENI.....	16
LA CAHUL VA FI CONSTRUIT UN TEREN DE JOACĂ CU SUSȚINEREA MUNICIPIULUI CÂMPINA DIN ROMÂNIA.....	17
„FOIȘORUL SĂNĂTĂȚII” – INAUGURAT ÎN RAIONUL REZINA.....	18
STAȚIA DE AȘTEPTARE DIN BRAVICEA A PRINS CULOARE. CUI ÎI APARTINE PICTURA.....	19
INAUGURAREA SCĂRILOR DE GRANIT DIN PARCUL „VALEA MORILOR”	20
AMENAJAREA ALEII PIETONALE DIN STRADA ALBIȘOARA.....	21
REAMENAJAT, CU ILUMINARE ȘI TEREN DE JOACĂ: DIN SEPTEMBRIE SCUARUL DE PE STR. MARIA DRAGAN ÎȘI AȘTEAPTĂ VIZITATORII.....	22
CEI 3500 LOCUITORI AI SATULUI CIUCIULEA DIN R-NUL GLODENI SE DEPLASEAZĂ ÎN SIGURANȚĂ SPRE TOATE INSTITUȚIILE PUBLICE DIN LOCALITATE.....	23

DIRECTORUL EXECUTIV AL CALM VIOREL FURDUI: „TOATĂ CLASA POLITICĂ TREBUIE SĂ ÎNTELEAGĂ CĂ DACĂ NU DĂRÂMĂM ACEASTĂ VERTICALĂ A PUTERII, ÎN ZADAR MAI VORBIM DESPRE O JUSTITIE INDEPENDENTĂ”

Directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Viorel Furduliu a vorbit în cadrul unui interviu pentru radio Sputnik Molodva despre așteptările autorităților publice locale de la noua guvernare, dar și despre pașii ce ar urma să fie întreprinși pentru ca APL să se bucure de autonomie, iar localitățile noastre să aibă șansa să se dezvolte. "Primarii erau adesea impuși să întreprindă niște acțiuni care nu caracterizează statutul de ales local"

Odată cu schimbarea guvernării s-a schimbat și starea de spirit a primarilor din Republica Moldova?

Viorel Furduliu: Cu siguranță, în domeniul APL se simte un aer al libertății, o anumită ușurare. Trebuie să recunoaștem că acum câteva luni în APL domnea o atmosferă destul de apăsătoare, era o mare dezamăgire. Mulți dintre reprezentanții APL nu doreau să-și continue activitatea în acest domeniu și știm foarte bine care erau cauzele, în sistemul construit era prea multă presiune administrativă, judiciară sau financiară. Erau foarte puține mecanisme de motivare a APL, a primarilor care erau nevoiți să calce peste propriile convingeri, peste demnitatea lor. Aceștia erau adesea impuși să întreprindă niște acțiuni care nu caracterizează statutul de ales local, de reprezentanți ai puterii în care populația are cea mai mare încredere, alături de biserică. Acum se simte o anumită schimbare, dar situația de astăzi aș descrie-o mai degrabă ca o așteptare, deși au trecut două luni de când avem o guvernare nouă. Oamenii speră că lucrurile se vor schimba în domeniul APL, că în sfârșit, APL vor fi apreciate la nivelul corespunzător, iar pentru aceasta se vor întreprinde niște acțiuni foarte concrete, nu doar declarații și promisiuni. Așteptăm acțiuni concrete pentru ca APL să obțină o mai mare autonomie financiară, administrativă, să fie

soluționate problemele de politizare a fondurilor de dezvoltare a infrastructurii, astfel încât să avem o administrație publică locală cu adevărat efectivă și să evităm ceea ce a fost până în prezent.

„Planul de acțiuni al Guvernului, proiectele de legi vor fi un test pentru actuala guvernare de a demonstra dacă au venit să schimbe lucrurile sau să perpetueze situația existentă.”

Au dispărut aceste presiuni despre care vorbiți sau doar s-a diminuat procentajul? Viorel Furdui: A trecut prea puțin timp pentru a putea face niște concluzii obiective, dar se simte totuși o micșorare a acestor presiuni. Problema este că la nivel de sistem încă nu s-au produs schimbările necesare care să nu admită aceste presiuni. Cauza principală a acestor presiuni este că dint totdeauna și până în prezent toate resursele în acest stat au fost concentrate la nivel central, iar un grup restrâns de oameni decid cum vor fi redistribuite acestea, politicul fiind un criteriu de care adesea se ținea cont. Deținând toate aceste resurse se încerca să fie influențate alte instituții ale statului, cum ar fi Procuratura sau, în general, justiția. Cunoaștem foarte bine cât de greu se schimbă lucrurile și în acest domeniu. Toate aceste lucruri sunt interdependente, care influențează starea generală din societate și care până acum au fost niște instrumente în mâinile claselor politice anterioare pentru a face presiuni asupra autorităților publice locale. Așteptăm schimbări cu adevărat importante, nu doar la nivel de declarații, dar mai ales de acțiuni. Planul de acțiuni al Guvernului, proiectele de legi vor fi un test pentru actuala guvernare de a demonstra dacă au venit să schimbe lucrurile sau să perpetueze situația existentă.

Care ar fi greșelile pe care ar trebui să le evite noua guvernare?

Viorel Furdui: Toți cei care vin la guvernare consideră că vor fi la putere pentru totdeauna, dar istoria ne arată că nimic nu e veșnic. Mai multe foste guvernări se lăudau că au cei mai mulți primari, președinți de raioane, că ar controla practic toată administrația locală și am văzut că într-un an sau câțiva ani situația s-a schimbat și unele formațiuni politice chiar au dispărut. AMN, PCRM, PLDM susțineau că au mare influență asupra APL. Acum a venit și rândul PD. Iată de ce clasa politică nu ar trebui să se îmbete cu apă rece. Principala greșală care s-a făcut până în prezent este că toate guvernările s-au străduit să păstreze sistemul centralizat și instrumentele de influență asupra aleșilor locali. S-au temut sau poate n-au înțeles cât de important este să creezi un sistem de administrație publică în care fondurile să fie repartizate după niște reguli foarte clare, ca banii să ajungă, în sfârșit, în teritoriu, după niște criterii obiective, ca să nu depindă de factorul politic, să nu existe presiuni politice, administrative, judiciare asupra primarilor și toate acestea ar fi niște precondiții pentru ca și sistemul politic să se întărească. Altfel se întâmplă așa că la orice schimbare de guvernare și mulți funcționari încearcă să-și găsească noi afilieri, ceea ce demonstrează că acest sistem defavorizează partidele care pleacă de la guvernare. Trebuie să mergem pe calea descentralizării și consolidării autonomiei locale reale, efective, iar administrația centrală să se ocupe efectiv de niște domenii foarte clare, cum ar fi calitatea politicilor naționale. Noi suferim foarte mult și din cauza că administrația centrală să implice permanent în treburile APL. Ei decid în ce sat și ce drum să construiască, iar această confuzie a fost creată și de acest sistem mixt de vot, deoarece mulți candidați la funcția de deputat au încurcat care sunt atribuțiile unui ales al poporului cu cele ale unui primar. Aceasta este principala

greșeală care a fost făcută de precedentele guvernări și sperăm că măcar această guvernare va învăța lecțiile și va întări APL, va consolida autonomia locală, financiară, vom avea un sistem puternic, stabil, care să le fie de ajutor și lor, să apară în RM niște partide bazate pe ideologii, stabile în timp etc, pentru că acestea sunt niște lucruri strâns legate între ele. „Întotdeauna intervin alte priorități, nu există voință politică, totul se oprește la nivel de declarații, apoi toată clasa noastră guvernamentală se împotmolește în niște mărunțișuri, în opinia noastră, tocmai din cauza că nu au fost stabilite foarte clar aceste priorități și astfel avem mari probleme la capitolul realizarea obiectivelor.”

De cât timp este nevoie pentru a realiza aceste deziderate?

Viorel Furdui: Se vor găsi mulți oameni care vor afirma că descentralizarea este un proces care durează în timp. Noi considerăm că în RM reformele nu trebuie să dureze la nesfârșit. Noi am putea să realizăm multe lucruri într-un timp scurt, trebuie doar să existe la nivelul clasei politice o înțelegere a priorităților acestui stat, să existe o conlucrare și o cooperare, sunt niște elemente de bază. De exemplu, pe domeniul APL, noi tot vorbim despre niște lucruri, uneori foarte simple și concrete, care nu se realizează. Întotdeauna intervin alte priorități, nu există voință politică, totul se oprește la nivel de declarații, apoi toată clasa noastră guvernamentală se împotmolește în niște mărunțișuri, în opinia noastră, tocmai din cauza că nu au fost stabilite foarte clar aceste priorități și astfel avem mari probleme la capitolul realizarea obiectivelor. De 20 de ani tot vorbim de problemele APL . Partenerii noștri, de exemplu, Consiliul Europei, din 2002 vine cu rapoarte pe acest domeniu, iar noi tot stăm pe loc și imaginea statului este afectată. Toate aceste rapoarte atestă că situația în domeniul autonomiei locale nu doar că nu se îmbunătățește, dar în permanență se înrăutățește. Concluzia raportului din 2019 este că lucrurile s-au înrăutățit chiar și în raport cu 2012, că există presiuni asupra autorităților locale, autonomia financiară s-a redus, am ajuns la apogeul diminuării democrației, odată cu anularea rezultatelor alegerilor locale din municipiul Chișinău etc. Sunt o sumedenie de probleme despre care s-a tot menționat de-a lungul timpului și acestea nu sunt soluționate, totul se rezumă la nivel de declarații. În luna octombrie va veni următoarea delegație a Consiliului Europei care va întreba guvernării ce au făcut pentru a îmbunătăți lucrurile.

APL-urile mai au răbdare să aștepte câțiva ani pentru a fi implementate aceste reforme?

Viorel Furdui: Acum se discută despre mai multe lucruri ce vizează consolidarea autonomiei financiare. Ne dorim ca mai multe impozite, taxe locale să rămână la nivel local. În prezent, majoritatea acestor bani sunt concentrați la nivel central și se distribuie după diverse criterii. De acest lucru este nevoie pentru ca APL să creeze un mediu favorabil de dezvoltare a comunităților, a domeniului economic, să poată contribui la crearea infrastructurii etc. Sunt mai multe inițiative, printre care impozitul pe persoanele fizice să rămână într-un procent mai mare la nivel local. Nimic din impozitul pe venitul persoanelor juridice nu rămâne la nivel local, dar de la APL se cere să dezvolte economia, dar cu ce dacă nu au resurse? Pe de altă parte, sunt foarte multe scutiri pe care le stabilește Parlamentul, dar din contul APL. Cred că a venit timpul să fie revăzute toate aceste lucruri, să fie transferate toate aceste competențe către APL și să avem posibilitatea să ne dezvoltăm. O problemă foarte mare este în domeniul proprietății, a patrimoniului. Acum este blocat procesul de delimitare a terenurilor, iar acest lucru este, de asemenea, un impediment în

dezvoltarea APL. Nu este clar care este rolul APL în cazul resurselor naturale, a obiectivelor acvatice, carierelor, pădurilor etc. În localitățile unde există cariere se strică drumurile, iar APL nu au nici un beneficiu de pe urma activității acestora. În Roșcani, Anenii Noi, de exemplu, se află una dintre cele mai mari ferme din RM, ceea ce reprezintă și o sursă de poluare pentru locuitorii din această localitate. Acest agent economic aduce milioane în bugetul de stat, iar satul unde își desfășoară activitatea nu are nici un beneficiu. Doar după ce aceste lucruri vor fi revizuite vom putea vorbi despre îmbunătățirea vieții cetățenilor și reînvierea satelor. „Au fost date asigurări că lucrurile se vor schimba, că nu vor mai exista aceste presiuni asupra APL, se va merge pe calea asigurării unei autonomii reale pentru APL etc.”

După instaurarea noului Guvern a avut loc o întrevvedere dintre premierul Maia Sandu și CALM. Premierul a afirmat atunci că unul dintre obiectivele Executivului va fi descentralizarea, iar CALM-ul urma să delege anumite persoane pentru a discuta despre soluțiile pentru implementarea acestui deziderat...

Viorel Furdui: Niciodată sala Palatului Republicii nu a găzduit atâția reprezentanți ai APL. Cred că a existat un interes foarte mare de a afla care este poziția noii guvernări pe domeniul APL. Mulți primari au spus lucruri destul de dureroase dar, în mare parte, adevărate. APL au primit niște semnale importante, cel puțin la nivel de declarații. Au fost date asigurări că lucrurile se vor schimba, că nu vor mai exista aceste presiuni asupra APL, că se va merge pe calea asigurării unei autonomii reale pentru APL etc. Premierul a prezentat programul de guvernare în care au fost menționate mai multe direcții foarte importante pentru APL. S-a vorbit despre necesitatea consolidării autonomiei financiare, s-a propus ca o parte din impozitul pe venitul persoanelor juridice să rămână la nivelul APL de nivelul I, un procent mai mare din impozitul pe venitul persoanelor fizice să rămână la nivelul I și să fie distribuit la locul de domiciliu, nu acolo unde activează. Noi considerăm că acesta este un instrument care ar impulsiunea dezvoltarea rurală, deoarece foarte multe persoane din sate lucrează în orașele din apropiere. Programul prevede lucruri importante pe domeniul consolidării dialogului între administrația centrală și cea locală, un element fundamental deoarece până în prezent, în mare parte, acesta s-a redus la nivelul unor relații personale sau formale, dar noi trebuie să ajungem în albia unui mecanism de negocieri instituționalizate. Este nevoie de un mecanism permanent de discuții, de negocieri a tuturor inițiativelor care vizează APL. Au fost mai multe inițiative la nivel parlamentar, unele au fost consultate, altele nu, ceea ce nu este normal deoarece timpul ne arată că ulterior o parte din aceste inițiative se dovedește că trebuie revăzute cardinal. Recent am văzut un aviz al CNA care atenționa că în cazul moratoriului construcțiilor se încalcă autonomia locală, că este un amestec în activitatea APL. Într-adevăr este o problemă actuală, dar care vizează, în mare parte, Chișinăul și nu ar trebui de extrapolat, ci de văzut care sunt cauzele acestei probleme. Problema e în APL sau poate că instituțiile statului nu-și fac datoria, nu întreprind măsurile necesare pentru a stopa aceste ilegalități?

„Suntem buni la nivel declarativ, de legi, strategii, planuri de acțiuni, dar nu a existat curajul de a realiza aceste acțiuni.”

De asemenea, este nevoie de redus controalele, avem nevoie de o legislație pe domeniul zonelor defavorizate, fiindcă după potențial economic avem diferite localități care nu țin neapărat de numărul populației. Trebuie de stabilit cum implementăm așa numitul principiu de solidaritate, conform căruia localitățile mai bogate ar ajuta celor mai sărace. Trebuie de stabilit modul de repartizare a banilor pentru reparația drumurilor, etc. Acum se lucrează la un plan de acțiuni ce are ca obiectiv realizarea programului guvernamental valabil pentru un an. Noi credem că pe parcursul acestor ani s-au acumulat atâtea restanțe pe domeniul APL, că sunt acțiuni care deja ieri trebuiau și puteau fi realizate. Niciodată nu vom ajunge la procesul de descentralizare complet, dar deja este nevoie de niște acțiuni concrete. Problema principală în Republica Moldova a fost că întotdeauna ne-am oprit când urma etapa implementării. La nivel declarativ, de legi, strategii, planuri de acțiuni parcă suntem buni, mai ales fiind asistați de experți, dar nu a existat curajul de a realiza aceste acțiuni. Avem de lucru atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung, trebuie doar de rupt acest cerc vicios și de trecut la acțiuni concrete. Noi trebuie pur și simplu să deschidem planul de acțiuni pe domeniul descentralizării, este Strategia cu privire la descentralizare, chiar dacă termenul de implementare a expirat, conținutul este valabil în proporție de 80%. Avem recomandările Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului European, avem rapoarte cu recomandări concrete ale IDIS Viitorul, CALM, Transparency Internațional etc. Trebuie doar să implementăm aceste recomandări. CALM a venit și cu propuneri concrete de modificare a legislației, cu proiecte de legi și sperăm că vom avansa. Toată clasa noastră politică trebuie să înțeleagă că dacă nu dărâmăm această verticală a puterii, în zadar mai vorbim despre o justiție independentă. Cum poate să fie justiția independentă, dacă sistemul este extrem de centralizat și toată forța economică, financiară, administrativă se concentrează în mâinile unui grup de oameni? Sigur că acest grup va încerca mereu să influențeze această justiție. Cum putem să avem o economie funcțională, dacă toate resursele economice sunt concentrate la nivel central? Eu cred că acest instrument, care se numește descentralizarea și consolidarea autonomiei locale este cheia de aur care ar oferi foarte multe posibilități RM să se dezvolte. „Noi am reușit să existăm și să ne consolidăm unitatea deoarece ne-am focusat pe niște probleme care unesc toți primarii, din toate partidele, fără nicio excepție.” Cum credeți, nu s-a avansat în acest proces de descentralizare deoarece s-a dorit o dependență politică a primarilor sau statul a avut de câștigat din punct de vedere economic? Viorel Furdui: Eu cred că statul nu a avut de câștigat nimic. Lucrurile s-au înrăutățit în toate domeniile. CALM a prezentat propuneri din punct de vedere strategic și foarte concrete tuturor guvernărilor și la început parcă exista o înțelegere a acestor abordări, dar această rutină și instabilitate, inclusiv politică făcea în așa fel încât acest domeniu să nu devină unul prioritar, ceea ce a fost absolut greșit. Acest domeniu este unul care ar consolida societatea, dar și forțele politice, pentru că avem multe elemente care dezbină societatea. De ce să nu ne concentrăm pe un element care ne-ar uni pe toți, iar CALM este un exemplu în acest sens. În 2010, atunci când a fost creat CALM a existat un consens între toate forțele politice, între toți primarii. Noi am reușit să existăm și să ne consolidăm unitatea deoarece ne-am focusat pe niște probleme care unesc toți primarii, din toate partidele, fără nicio excepție. Poate și din acest motiv în anumite perioade deranjam, deoarece ceea ce spuneam noi nu venea de la o persoană afiliată la o anumită forță politică, ci era părerea unei organizații care reprezintă tot spectrul existent în APL. La întrebarea de la Palatul Republicii, premierul Maia Sandu a întrebat primarii dacă cunosc ce

prevede reforma APL, despre care Pavel Filip spunea că iată-iată va fi implementată... Viorel Furdui: În primul rând nu trebuie să confundăm reforma APL cu reforma administrativ-teritorială. Reforma administrativ-teritorială trebuie să fie, poate, o parte a unei reforme complexe a APL, iar noi considerăm că aceasta nu este cea mai prioritară. La ședința respectivă, răspunzând la o întrebare, Dna prim-ministru a menționat că nu cunoaște nimic despre reforma teritorială și ne-a întrebat dacă la elaborarea acestui proiect a fost consultat CALM-ul. Răspunsul a fost că această reformă nu a fost consultată cu nimeni și atunci nici nu a avut rost de dezbătut acest subiect. Noi știm că au fost angajați niște experți pentru a asista Guvernul în elaborarea acestei reforme, dar reiterez, acest subiect trebuie discutat într-un context mult mai larg. Oare problema RM constă în faptul că avem prea multe primării sau prea mulți primari? Noi considerăm că nu este așa. Noi ar trebui să stabilim care sunt problemele esențiale. De zeci de ani am promis APL să le întărim, să descentralizăm diferite resurse, competențe și după aceasta să vedem dacă aceste pârghii sunt de ajuns. Dacă nu, atunci vom identifica alte modalități. Există noțiunea de amalgamare voluntară, Ucraina a ales această cale, adică voluntar se unesc două-trei primării, există și alte soluții.

„Mai mulți primari intenționează să candideze independenți, siglele unor partide nu îi vor ajuta, dimpotrivă, le vor crea impedimente în campanie.”

Odată cu schimbarea puterii în RM, credeți că vor fi mulți primari care vor decide să candideze independenți la alegerile locale din 20 octombrie?

Viorel Furdui: În primul rând trebuie să menționez că schimbarea afilierii politice este o consecință a problemelor despre care am discutat și nu este benefică pentru tot sistemul politic și administrativ din RM, deoarece creează instabilitate, incertitudine și nu permite dezvoltarea unor forțe politice stabile, cu viziuni și ideologii clare. Vedem că un anumit cerc de persoane se perindă dintr-un partid în altul, inclusiv din unele funcții publice în altele. Aceasta este o mare problemă pentru însuși sistemul politic din RM. De 25 de ani, atunci când se schimbă guvernarea, au loc niște migrații masive dintr-un partid în altul, de obicei, spre partidele de la guvernare. Noi sperăm că guvernarea actuală a învățat această lecție și va încerca să creeze niște fundamente noi, inclusiv prin descentralizarea sistemului de finanțe publice. Într-adevăr, mai mulți primari intenționează să candideze independenți, siglele unor partide nu îi vor ajuta, dar, dimpotrivă, le vor crea impedimente în campanie. Cred că adesea cei care învinuiesc primarii că și-au schimbat opțiunile politice exagerează. Aleșii locali au făcut aceste schimbări de partide în interesul comunităților locale, pentru a reuși să aducă niște bani pentru a construi un drum, un acoperiș la o școală, apă, canal, să rezolve niște probleme ale cetățenilor. Din păcate, din cauza sistemului excesiv de centralizat, nu poți să soluționezi altfel aceste probleme. Sunt din cei care au putut să reziste, au lucrat cu proiecte, dar sistemul a fost destul de dur și opresiv față de cei care aveau altă afiliere politică, alte viziuni și era foarte complicat să rezisti. Noi sperăm că această lecție a fost învățată și nu se va mai repeta, pentru că ceea ce se întâmpla la nivel local era strașnic. Dacă nu aveai afilierea corespunzătoare se foloseau toate mijloacele de intimidare, de presiune, inclusiv fiind afectată familia, soția sau copiii. Se deschideau dosare penale, cunoaștem foarte multe cazuri când procesele de judecată nu ajungeau la o finalitate, dar primarul era într-o stare permanentă de presiune. Așa se explică de ce un anumit partid a reușit să-și mărească numărul

de primari de la circa 300 până la circa 700. Toate aceste lucruri îi vor motiva pe mulți primari să candideze ca și independenți.

În Parlament este o inițiativă legislativă care prevede ca președinții de raioane să fie aleși din rândul consilierilor...

Viorel Furdui: Este o inițiativă corectă, deoarece schimbarea făcută un an în urmă care prevedea ca conducătorul APL de nivelul II putea fi ales din afara consiliului, fără a avea statutul de ales local nu era corectă. Această modificare a fost criticată și de către Consiliul European, deoarece cel care conduce o APL se presupune că reprezintă colectivitatea, iar pentru a avea acest mandat trebuie să fii ales, cel puțin trebuie să ai calitatea de consilier. Tot această inițiativă oferă dreptul primarului să-și numească viceprimarii, ceea ce considerăm că este o revenire la normă. Noi am văzut în cazul municipiului Chișinău, dar și în alte localități cum din cauza unei politizări excesive se blochează procesul de alegere a viceprimarilor sau sunt cazuri când primarilor le sunt impuse anumite persoane pentru această funcție, iar în rezultat localitatea sigur nu va avea de câștigat. Inițiativa respectivă prevede ca acest drept să aparțină primarului, iar după ce de două ori propune candidatura spre aprobare Consiliului, primarul va avea posibilitatea prin dispoziție să numească în funcție viceprimarul. Este o abordare corectă, deoarece viceprimarul trebuie să facă parte din echipa primarului. „Cred că e timpul ca descentralizarea să devină prioritatea numărul unu a statului, aceasta este soluția care ne va permite să avansăm.”

Suntem în preajma Zilei Independenței Republicii Moldova. Cu ce se poate mândri CALM-ul, APL la cei 27 de ani de independență?

Viorel Furdui: Sistemul de administrație publică locală din RM a obținut o experiență foarte importantă pe parcursul acestor ani. APL a trecut prin foarte multe reforme, nicio țară din apropierea noastră nu a acumulat o asemenea experiență. Noi am avut 6 legi privind APL, vreo trei reforme administrative, făceam un pas înainte și apoi unul înapoi. Cred că o realizare este faptul că la nivel de mentalitate, de concepție, am acumulat o bază destul de bună. Atunci când vorbim despre autonomie locală, despre descentralizare, deja se înțelege ce se dorește, știm în ce direcție să ne mișcăm, am adunat foarte multe lucruri ce urmează a fi făcute, le-am conștientizat. De aceea și spun mereu că orice guvernare dacă ar vrea să avanseze rapid pe acest domeniu își va crea într-o perioadă scurtă de timp o viziune foarte clară. Restanțele constau în faptul că clasa noastră politică nu a stabilit ca prioritate domeniul de administrație locală, de descentralizare și noi vedem că din acest motiv pe majoritatea domeniilor din RM se bate pasul pe loc. Din cauza acestui sistem centralizat, acestei verticale a puterii în stat, nu putem să avansăm. Această permanentă nerealizare a ceea ce ai promis, a documentelor strategice, a legislației, este un mare dezavantaj care nu ne permite să avansăm. Un alt mare dezavantaj este că pe parcursul acestor ani nu am creat o cultură a dialogului între toți actorii importanți. Dacă ai o altă opinie ești imediat catalogat ca un inamic, ceea ce iarăși nu ne permite să avansăm. Este timpul să discutăm, să ajungem la niște concluzii, iar cel mai principal este să stabilim care sunt prioritățile. Cred că e timpul ca descentralizarea să devină prioritatea numărul unu a statului, aceasta este soluția care ne va permite să avansăm.

Serviciul de Comunicare al CALM

CALM A SEMNAT UN PROTOCOL DE COOPERARE CU ASOCIAȚIA MUNICIPALITĂȚILOR DIN RUSIA

La 15 și 16 august, în orașul Celiabinsk, Rusia a avut loc Forumul Internațional al Bunelor Practici din Municipalități. La eveniment au participat delegații din România, Coreea, Serbia, Ucraina, etc, vicepreședintele CALM, primarul municipiului Edineț Constantin Cojocaru și vicepreședintele Adunării Generale a UTA Găgăuzia Alexandr Tarnavschi au reprezentat Republica Moldova. În cadrul evenimentului a fost semnat un protocol de cooperare între Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și Asociația Municipalităților din Rusia. Acordul prevede, între altele, schimbul reciproc de experiență în aplicarea celor mai bune practici în domeniul APL din Republica Moldova și Federația Rusă și implementarea proiectelor comune pentru îmbunătățirea celor mai eficiente modele de management.

Vicepreședintele CALM a declarat că semnarea acestui acord este încă un impuls pentru ca APL din cele două state să se preocupe mai mult de oameni și mai puțin de geopolitică. Potrivit lui Constantin Cojocaru, astfel CALM își manifestă angajamentul să dezvolte cooperarea cu Asociația Municipalităților din Rusia, atât prin intermediul asociației, cât și prin colaborarea dintre orașe și raioane. „În Republica Moldova, unde jumătate din populație aspiră spre integrarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar jumătate își dorește relații mai trainice cu Rusia, este important de a identifica politici pentru ca toți cetățenii să se simtă confortabil. Tocmai din acest motiv suntem astăzi aici. Suntem deschiși pentru a face schimb de experiență cu colegii noștri din Rusia. Trebuie să fortificăm oportunitățile ce vor contribui la dezvoltarea statelor și orașelor noastre.”

Vicepreședintele CALM a afirmat că circa 3 mii de cetățeni din municipiul Edineț locuiesc și activează în Rusia. „În multe cazuri, acasă au rămas copiii, părinții și nepoții. Sunt și exemple când familii întregi pleacă. Trebuie nu doar să le acceptăm decizia, dar să facem în așa fel încât legătura cu orașul natal să nu se piardă. Aproape jumătate de milion de cetățeni ai Republicii Moldova lucrează în Rusia. Pentru noi aceasta este o cifră impresionantă. Conștientizăm că trebuie să păstrăm legătura cu acești conaționali, iar în acest scop adesea ne ajută „Zilele migranților”. Semnarea acordului de cooperare între CALM și Asociația Municipalităților din Rusia este încă un pas în realizarea acestui obiectiv.” Primarul municipiului Edineț a invitat participanții la Forum să viziteze Republica Moldova și municipiul Edineț.

În discursul său, vicepreședintele Adunării Generale a UTA Găgăuzia Alexandr Tarnavschi a făcut o prezentare a regiunii pe care o reprezintă, menționând că Rusia joacă un rol important în dezvoltarea acesteia. „Este important că UTA Găgăuzia distruge stereotipuri. Bunele noastre legături cu Rusia nu contravin dezvoltării relațiilor cu Uniunea Europeană (realizarea proiectelor în valoare de peste 10 milioane de euro) și cu Turcia (proiectele Agenției de dezvoltare TICA de zeci de milioane de euro). Noi practic am renunțat la geopolitică și la stabilirea țării de origine a investitorilor.” Alexandr Tarnavschi a descris situația actuală din APL a UTA Găgăuzia, vorbit despre scopul comun al celor prezenți la Forumul Internațional al Bunelor Practici din Municipalități. „Comunicarea și încrederea reciprocă vor contribui la crearea noilor posibilități de dezvoltare a orașelor și regiunilor noastre”, a menționat vicepreședintele Adunării Generale a UTA Găgăuzia.

De asemenea, printre subiectele abordate în cadrul Forumului APL de la Celiabinsk au fost dezvoltarea economică, știința și învățământul, infrastructura, confortul și siguranța locuitorilor orașelor, cooperarea internațională și exporturile, cultura, capitalul uman, etc.

Serviciul de Comunicare al CALM

PROIECTUL "SPRIJIN ÎN DEZVOLTAREA GESTIONĂRII APELOR REZIDUALE ÎN REGIUNEA CENTRALĂ A MOLDOVEI - O MAI BUNĂ GESTIONARE A APELOR UZATE PAS CU PAS"
PREZENTAT LA DATA DE 18 AUGUST, ÎN CADRUL ZILEI DIASPOREI LA STRĂȘENI

Duminică, 18 august, în parcul central "Ștefan cel Mare și Sfânt" din municipiul Strășeni, a fost organizată a III-a ediție a Zilei Diasporei. În acest context, Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Senec-Pezinok, Slovacia a prezentat participanților la eveniment mai multe detalii despre proiectul "Sprijin în dezvoltarea gestionării apelor reziduale în Regiunea Centrală a Moldovei - o mai bună gestionare a apelor uzate pas cu pas". Acest proiect este realizat de Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Centru, Republica Moldova, în parteneriat cu Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Senec-Pezinok, Slovacia și Primăria municipiului Strășeni.

Obiectivul general al proiectului este de a sprijini dezvoltarea socio-economică durabilă și echitabilă a Regiunii Centru prin intervenții în domeniul de aprovizionare cu apă și sanitație. De asemenea, proiectul urmărește asigurarea consolidării capacităților autorităților publice locale și prestatorilor de servicii, precum și acordarea asistenței tehnice necesare.

Eva Balazovicova, manager de proiect, reprezentant al Agenției pentru Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, Slovacia a precizat cu referire la acest proiect că *"Asemenea activități favorizează crearea unei platforme de comunicare între actorii implicați în dezvoltarea comunității, inclusiv în domeniul de aprovizionare cu apă și sanitație. Suntem aici ca să acordăm sprijinul și să împărtășim experiența noastră pentru a crea oportunități de dezvoltare și a multiplica practicile de succes și în Republica Moldova la acest capitol"*.

Amintim că acest proiect este finanțat de Programul Oficial de Asistență pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid). Buget total constituie 221 390 euro, dintre care 199 251 euro - grant, 22 139 euro - cofinanțarea partenerului slovac. Pentru lucrări de construcție sunt destinate 50% din valoarea grantului.

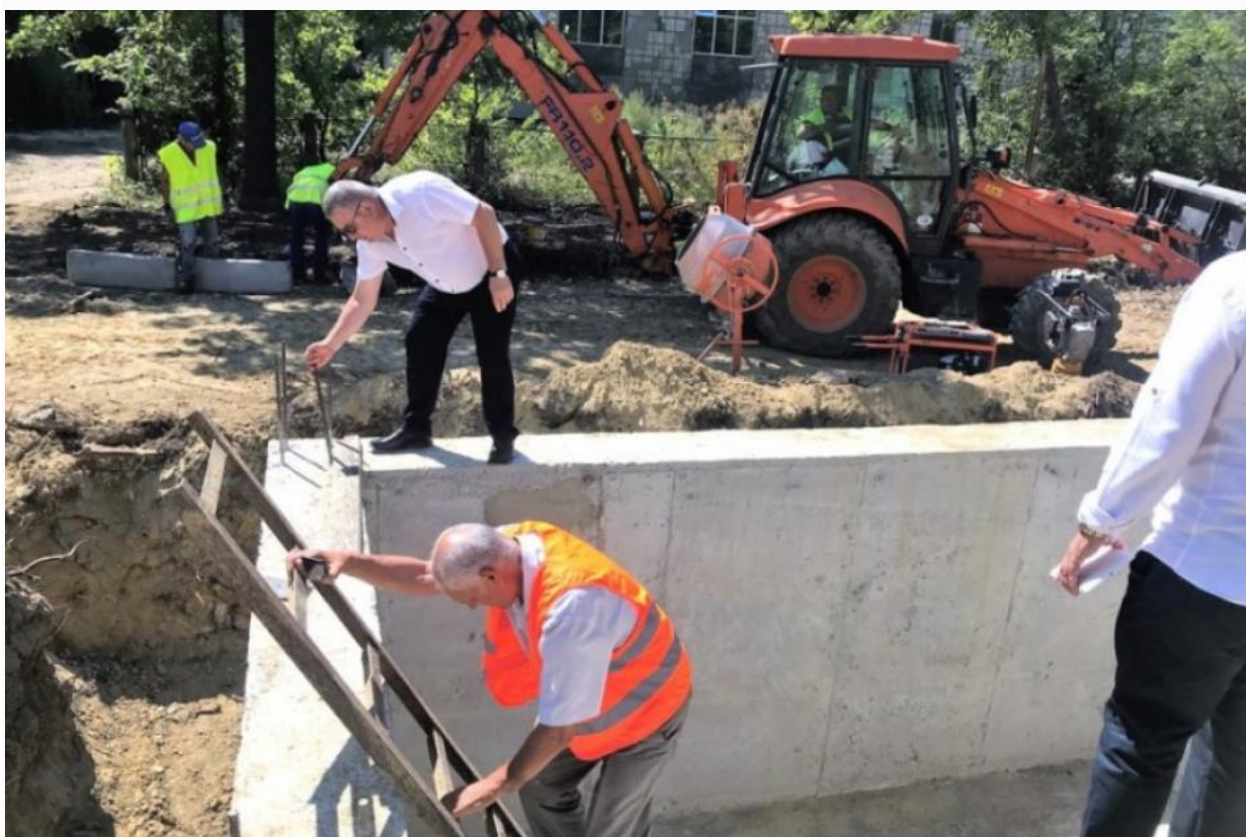
În cadrul acestui proiect au fost organizate două sesiuni de instruire în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, iar, în toamna anului curent, va fi organizată o vizită de studiu profesională în Slovacia pentru 12 furnizori / operatori de servicii în domeniul managementului apelor reziduale și al protecției mediului și 13 reprezentanți ai APL.

Către finalizarea proiectului, în primăvara anului 2020, se va acorda suportul tehnic celor 12 Întreprinderi Municipale din regiune prin dotări în valoare de 1050 euro per întreprindere, iar în municipiul Strășeni deja au demarat lucrările construcție a unei rețele de canalizare cu o lungime de peste 3 200 de metri.

Perioada de implementare a proiectului este 1 octombrie 2018 - 31 martie 2020.

Sursa: www.adrcentru.md

LA DONDUȘENI AU DEMARAT LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚIE-MONTAJ A SISTEMULUI DE APEDUCT

Luni, 19 august a.c., în orașul Dondușeni au demarat lucrările de construcție-montaj a sistemului de apeduct în cadrul unui proiect de modernizare a serviciilor de alimentare cu apă în raionul Dondușeni. Viitorul sistem va permite alimentarea cu apă potabilă a orașului din cele cinci sonde, asigurând cu apă potabilă peste șapte mii de locuitori ai orașului Dondușeni.

Executarea lucrărilor în cadrul acestui proiect a fost monitorizată ieri de către specialiștii ADR Nord. Astfel, Constantin Bândiu, șeful Secției managementul proiectelor, și Vladimir Tifoi, specialist în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor, au inspectat șantierul de construcție-montaj a apeductului. Totodată, reprezentanții ADR Nord au inspectat și șantierul

stației de pompare de la Dondușeni, construcția căreia a demarat în luna iulie a.c., în cadrul aceluiași proiect. Reprezentanții ADR Nord au constatat că lucrările se desfășoară conform graficului.

Recent, în urma desfășurării achizițiilor publice, a fost selectat antreprenorul care va executa lucrări de construcție-montaj similare și în satul Climăuți din același raion, unde locuiesc peste o mie de oameni. Subproiectul de la Climăuți, parte a aceluiași proiect, urmează să fie lansat în scurt timp.

Valoarea totală a proiectului de modernizare a serviciilor de alimentare cu apă din raionul Dondușeni este de circa 17,60 milioane de lei, solicitați din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR). Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale a [aprobat](#) alocarea, din FNDR, a 5 milioane de lei pentru lucrările ce urmează să fie executate până la sfârșitul anului 2019.

Proiectul „[Modernizarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în orașul Dondușeni și satele Dondușeni, Corbu, Țaul, Climăuți, Târnova \(etapa I\)](#)” a fost lansat la începutul anului 2019.

Sursa: adrnord.md

PRIMARUL COMUNEI TUZARA, MÂNDRU DE REALIZĂRI. VA MAI CANDIDA SAU NU PENTRU UN NOU MANDAT?

”Un mandat destul de intens, cu foarte mult de muncă, cu informații peste informații, în așa fel ca să facem față cerințelor populației din comuna noastră”, astfel și-a calificat mandatul său de primar Vasile Drăniceru din Tuzara, Călărași, într-un interviu pentru EXPRESUL.

Dânsul susține că a realizat mult mai multe decât și-a propus.

Printre proiectele implementate, primarul de Tuzara a menționat extinderea apeductului în Seliștea Nouă, unde au fost construite circa 6 km de rețea, fiind conectate peste 150

de gospodării.

Tot în Seliștea Nouă este asigurat, în proporție de 95%, iluminatul stradal. Potrivit primarului, a fost extins iluminatul stradal și la Tuzara, și la Novaci.

Urmează finalizarea sistemului de canalizare, început încă în 2013 în satele Tuzara și Seliștea Nouă.

Fiind întrebat dacă va mai candida la funcția de primar, Vasile Drăniceru a răspuns: ”Nu sunt decis încă. Eu cred că decizia le aparține oamenilor”

Sursa: www.expresul.md

TREI LOCALITĂȚI DIN SUDUL ȚĂRII AU FOST ASIGURATE CU APĂ DE CALITATE

Trei localități din sudul țării, cu peste 2500 de locuitori, vor beneficia de servicii de alimentare cu apă de calitate. O comisie specială a evaluat miercuri, 21 august, finalizarea proiectului și a apreciat că lucrările au fost executate conform normelor, transmite MOLDPRES.

Lucrările fac parte din măsura investițională „Construcția apeductului magistral Cahul - Lebedenco - Pelinei - Găvănoasa - Vulcănești (satele) - Alexandru Ioan Cuza și rețelele interioare a satelor Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca și Nicolaevca” (etapa I, faza II), implementată de Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Sud în comun cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

La această fază a etapei I a măsurii investiționale, s-au construit rețele de apeduct cu o lungime de 24,9 km cu patru rezervoare ce au capacitatea de 50 metri cubi fiecare. De asemenea, au fost construite 884 de cămine de alimentare ce vor asigura conectarea la rețea a gospodăriilor din localitățile comunei Lebedenco.

„Membrii comisiei de recepție au verificat executarea lucrărilor, documentația și avizele prezentate. Totodată, au fost examinate, pas cu pas, îndeplinirea cerințelor contractului de antrepriză și respectarea reglementărilor specifice, a exigențelor esențiale în construcții, termenele și calitatea lucrărilor prevăzute în contractul încheiat între investitor și executant. Drept urmare, comisia a aprobat în general finalizarea etapei I de lucru și a notat în procesul-verbal de recepție la terminare obiecțiile și concluziile constatate”, au precizat surse de la ADR Sud.

Pentru realizarea măsurii investiționale a fost valorificată suma de 20,7 milioane de lei, alocați de către Guvernul Elveției.

Această măsură investițională se înscrie în proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, implementat de GIZ, în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării

Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, Guvernul Suediei, Guvernul României și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare.

Sursa: www.moldpres.md

ZIUA DIASPOREI LA MANTA CU UN FESTIVAL PESCĂRESC

Localnicii din satul Manta, r. Cahul, reveniți din străinătate în sat în vacanță, au sărbătorit în premieră Ziua Diasporei printr-o adunare la care au discutat cum pot contribui la dezvoltarea localității de baștină și au sărbătorit revederea printr-un Festival pescăresc.

Au avut loc competiții de prins pește și de gătit cea mai bună zeamă. Atmosfera a fost condimentată cu muzică și voie bună.

În timpul festivalului, lacul din satul Manta a arătat ca un furnicar.

În timp ce la unii fierbe zeama, alții au încins grătarul pentru un pește prăjit cum se face doar în Manta.

Nu în zadar a fost aleasă luna august pentru organizarea festivalului. Este luna în care mulți dintre cei plecați peste hotare vin acasă, în concediu.

Împreună, cei de acasă și cei plecați în străinătate își propun să contribuie pe viitor la dezvoltarea localității.

Pe lângă mâncarea gustoasă, participanții la festival au avut parte de ateliere creative de croșetat, brodat ii și confecționarea opincilor.

Sursa: <https://moldova.europalibera.org>

VA OFERI SIGURANȚĂ PENTRU 10.000 DE LOCALNICI: UN NOU POST DE POMPIERI, INAUGURAT LA RĂZENI

La data de 25 august, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a inaugurat un nou post de salvatori și pompieri voluntari. Acesta se află în localitatea Răzeni, raionul Ialoveni.

Potrivit unui comunicat emis de Inspectorat, edificiul a fost ridicat din temelie de către IGSU, în colaborare cu autoritățile publice. Acesta urmează să ofere siguranță celor aproximativ 10.000 de persoane care locuiesc în Răzeni și Cegîrleni.

La ceremonia oficială de deschidere, conducerea IGSU, dar și reprezentanții administrației locale au menționat importanța inaugurării postului. La fel, pompierii care vor activa în cadrul unității au primit o autospecială de intervenție, dar și echipamentul necesar.

În cadrul noului post vor activa 8 pompieri voluntari civili. Instruirea lor a fost efectuată de către specialiștii IGSU, astfel încât aceștia să poată interveni la cel mai înalt nivel în cazuri de situații excepționale.

Sursa: zugo.md

LA CAHUL VA FI CONSTRUIT UN TEREN DE JOACĂ CU SUSTINEREA MUNICIPIULUI CÂMPINA DIN ROMÂNIA

Municipiul Cămpina din România va finanța construcția în municipiul Cahul a unui teren de joacă pentru copii. Acțiunea se înscrie în Acordul de cooperare încheiat între primăriile celor două localități, în toamna anului trecut, transmite MOLDPRES cu referire la presa locală.

Potrivit primarului de Cahul, Nicolae Dandiș, în timpul apropiat vor fi transferați banii pentru lucrările de construcție. „După care, în cel mai scurt timp, urmează să fie identificat locul amplasării și desfășurată achiziția pentru terenul de joacă”, a explicat Nicolae Dandiș, citat de ziuadeazi.md.

Edilul cahulean a menționat că amplasarea noului teren de joacă pentru copii va fi coordonată cu municipalitatea din Cămpina.

Autoritățile din Cămpina vor contribui la construcția terenului din Cahul cu 40 mii de RON (8.471 de euro).

Sursa: www.moldpres.md

„FOIȘORUL SĂNĂTĂȚII” – INAUGURAT ÎN RAIONUL REZINA

Elevi, părinți, profesori, administrația publică locală din comuna Pripiceni-Răzeși din raionul Rezina au participat la inaugurarea, în curtea școlii, a unui „Foișor al sănătății”, alăturându-se campaniei UNFPA „Educația pentru sănătate – dreptul meu, alegerea mea”, informează Provincial.

Foișorul, potrivit consiliului raional Rezina, va fi un spațiu non-formal de interacțiune și educație cu privire la modul de viață sănătos, relațiile în adolescență, cunoașterea de sine, dezvoltarea personală și alte abilități de viață necesare dezvoltării armonioase a fetelor și băieților.

De menționat că, foișorul a fost pictat de către elevi cu mesaje și imagini de promovare a educației pentru sănătate.

Gimnaziul Pripiceni-Răzeși este unul din cele 15 instituții de învățământ din raioanele Cahul, Orhei, Rezina, Fălești și Ungheni, care au primit mini-granturi pentru promovarea educației pentru sănătate în comunitatea lor.

Sursa: provincial.md

STATIA DE AȘTEPTARE DIN BRAVICEA A PRINS CULOARE. CUI ÎI APARTINE PICTURA

Tot mai multe stații de așteptare din satele raionului Călărași prind culoare. Desenele, chiar dacă sunt diferite, și pictorii la fel, au un mesaj comun: "Veșnicia s-a născut la sat".

Recent, a fost pictată stația de așteptare de la intrarea în satul Bravicea. A făcut-o voluntar Cristina Joreanu, o tânără din Chișinău, stabilită de patru ani la Bravicea.

Chiar dacă pictează de mult timp și nu este la prima experiență de acest gen, la Bravicea a făcut-o pentru prima oară.

A motivat-o chiar celebra frază a lui Lucian Blaga: "Veșnicia s-a născut la sat".

"Am făcut mai multe schițe, cum aș vedea eu această stație, și, împreună cu domnul primar, am ales-o pe cea mai portivă", povestește tânăra.

Nu i-a fost greu să aplice culorile pe pereți, mai ales că acestea sunt de calitate. A lucrat câteva zile, cu multă plăcere și entuziasm.

"Am primit doar cuvinte de laudă, ceea ce m-a motivat și mai mult să realizez o lucrare frumoasă. Am pus mult suflet în ea", a făcut o remarcă Cristina Jornea.

De notat că inițiativa de a da culoare stației de așteptare aparține primarului de Bravicea, Alexei Zatic. "Am văzut poze cu diverse stații în internet. Mi-a plăcut mult și m-am gândit să aducem și

noi culoare în localitatea noastră. Cristina Joreanu a fost cea care ne-a susținut ideea”, a spus primarul.

Și Cristina Joreanu, și Alexei Zatic speră că stația va fi păstrată de către localnici și va bucura ochii trecătorilor mult timp de acum înainte.

Sursa: www.expresul.md

INAUGURAREA SCĂRILOR DE GRANIT DIN PARCUL „VALEA MORILOR”

Primăria municipiului Chișinău informează că inaugurarea, după reconstrucție, a scărilor de granit din Parcul „Valea Morilor”, obiectiv realizat cu susținerea financiară a municipiului București, va avea loc **marți, 17 septembrie a.c.**

Data desfășurării evenimentului a fost reprogramată la solicitarea părții române, din cauza imposibilității de participare la inaugurarea oficială, stabilită inițial pe 27 august 2019.

Menționăm că lucrările de reabilitare a scărilor de granit din Parcul „Valea Morilor” au început în luna mai 2018, iar recepția finală a obiectivului, conform calendarului aprobat, a avut loc pe 31 iulie 2019.

Reconstrucția scărilor de granit a fost posibilă datorită unui grant în valoare de 18 milioane 970 mii lei (circa 920 mii EURO) din partea Consiliului local al Sectorului 1, municipiul București, România. Totodată, Consiliul municipal Chișinău a alocat 3,5 milioane lei, suplimentar, pentru o serie de lucrări aferente construcției.

Sursa: chisinau.md

AMENAJAREA ALEII PIETONALE DIN STRADA ALBIȘOARA

Primăria municipiului Chișinău informează că lucrările de amenajare a unei alei pietonale noi din sectorul Râșcani al capitalei sunt în desfășurare. Aleea va avea lungimea de 400 metri și este destinată pentru recreerea locuitorii din preajma lacului de pe strada Albișoara.

Costul proiectului este de 230 mii lei și constă în amenajarea zonei pietonale cu lățimea de 2 m, instalarea iluminatului nocturn decorativ și a mobilierului urban (15 bănci).

Termenul de realizare a obiectivului este finele lunii august, a.c., iar lucrările sunt executate de întreprinderea municipală S.A. „Edilitate”.

Sursa: chisinau.md

REAMENAJAT, CU ILUMINARE ȘI TEREN DE JOACĂ: DIN SEPTEMBRIE SCUARUL DE PE STR. MARIA DRAGAN ÎȘI AȘTEAPTĂ VIZITATORII

Lucrările de reamenajare a scuarului de pe strada Maria Dragan, sunt pe ultima sută de metri. Deja în această toamnă, locuitorii și oaspeții capitalei, se vor putea bucura de la înălțime, de frumoasa panoramă a Chișinăului. Pentru acest proiect Primăria Chișinău a alocat suma de 3 milioane de lei, proiectul urmând să fie finalizat la întâi septembrie.

Pe întreaga suprafață a zonei de agrement a fost amenajat pavajul, au fost instalați piloni de iluminat și bănci, iar marginea colinei este izolată de o balustradă cu o lungime de 200 de metri.

„Arcele le-am montat sus, trebuiau să fie jos ceea ce nu-i comod pentru pietoni. Spațiile verzi le-am modificat, am pus copaci mai înalți, mai foioși, pentru umbră, deoarece este un teren foarte expus la soare”, spune managerul de proiect, Dan Moșneaga.

Trecătorii se arată entuziasmați de amenajarea spațiului și speră că oamenii vor păstra ordinea în acest loc.

„Înainte era mult gunoi pe care nimeni nu-l strângea. Oamenii aduceau gunoiul aici. Acum este mult mai bine. Aerul este mai curat”. „Erau niște rădăcini de copaci, nu-mi închipui ce făcea lumea aici. Acum apar și scaune. Cred că va fi și un mini-bar ceva, de servit ceva rece. Tineretul probabil vine aici seara, se adună. E pitoresc, îmi place, vezi orașul ca în palmă”, spun trecătorii.

Și tinerii, care consideră colina de la Ciocana un loc popular, se bucură că în sfârșit se pot plimba într-un spațiu frumos amenajat.

„Mereu am dorit ca aici să se facă ceva interesant. Nu doar pentru noi, cei care locuim aici, dar pentru toți locuitorii Chișinăului. Vederea este foarte frumoasă și aici se adună lume din tot Chișinăul”, spune un locuitor din apropierea spațiului.

„Aici este un loc foarte frumos. Multă lume vine de obicei aici să vadă orașul. Au aranjat locul așa ca oamenii să se poată amenaja să se odihnească. Cel mai frumos este noaptea. Se vede tot orașul, luminițe, poți să mai prinzi și niște focuri de artificii. Este foarte interesant”, crede un tânăr care obișnuiește să viziteze locul.

Muncitorii adaugă ultimele retușări. Se amenajează două spații de joacă, vor fi amplasate urnele, iar când timpul se va mai răci vor fi plantați arbuștii. Responsabilii promit că până la 1 septembrie proiectul va fi finalizat.

Reabilitarea scuarului din strada Maria Drăgan presupune valorificarea unui spațiu de 1,2 ha. Costul proiectului este de 3 milioane de lei.

Sursa: agora.md

CEI 3500 LOCUITORI AI SATULUI CIUCIULEA DIN R-NUL GLODENI SE DEPLASEAZĂ ÎN SIGURANȚĂ SPRE TOATE INSTITUȚIILE PUBLICE DIN LOCALITATE

Cei 3500 locuitori ai satului Ciuciulea din r-nul Glodeni se deplasează în siguranță spre toate instituțiile publice din localitate după ce, cu suportul băștinașilor - [Asociația de Băștinași "Ciuciulea-Vatră de Dor"](#) și a administrației locale, a fost pavat un trotuar de 1 km. De ce este inovativ acest proiect și ce urmează, aflați de la primarul Ilie Calistru.

Sursa: www.facebook.com/PBPMoldova

